

Vergilemede anayasallık tartışması!

Anayasa Mahkemesi'nin ek Kurumlar Vergisi'nin iptal talebini reddeden gerekçeli kararıyla vergi kanunlarının geriye yürütülmesinin önünün açılması, tartışma yarattı

Yüksek mahkemenin kararı, hukukun evrensel ve anayasal ilkelerinden biri olarak kabul edilen "yasaların geriye yürütülmemesi" ilkesini zedeledi mi? 6 Şubat 2023'te yaşanan deprem felaketinin ardından getirilen ek vergi düzenlemesinin iptali istemiyle açılan davaya ilişkin ret kararı bu yönüyle tartışılıyor. TÜRMOB'a göre, "Ge-

linen aşamada hiçbir mükellef, kendini vergilerin yasallığı ilkesiyle koruma altında hissedemeyecek." Konuya taraf kimi uzmanlar "genel hukuk kurallarının yok sayıldığı"nı savunurken, kimi uzmanlar ise olağanüstü durumlarda "kamuyararı" gerekçesiyle "geriye yürümezlik" ilkesinin işlemeyebileceğini dile getiriyor. /16-17

► **Yılmaz Sezer/Maliye uzmanı:**

Hukuka aykırı vergi toplanamaz. Bunun sonuçlarını çok pahalıya öderiz.

► **Nazmi Karyagdı/Maliye uzmanı:**

Olağanüstü durumlar, devleti olağanüstü çözümlere zorluyor.

► **Av. Mehmet Gün:** Deprem gibi olağanüstü durumlarda ilke işlemeyebilir.

► **Abdullah Tolu/YMM-EKONOMİ Yazarı:**

AYM, olağanüstü durumda hak ihlalinin gözardı edilebileceğini değerlendirdi.

Vergi yasalarının geriye yürütülmesi tartışma yarattı

HÜSEYİN GÖKÇE/ ANKARA

Anayasa Mahkemesi, depremin olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla kurumlar vergisine bir defaya mahsus ek vergi getirilmesini öngören düzenlemenin iptal talebini reddetti. Yüksek mahkemenin bu kararı, hukuk sisteminde kanunların geriye yürütülmemesi ilkesinin zedelemesi tartışması başlattı.

TÜRMOB, bu karar ile birlikte anayasal vergilendirme ilkeleri, evrensel hukuk ilkeleri, mülkiyet hakkının ortadan kaldırılabilmesine dikkat çekerken, vergi kanunlarının önünün açıldığını düşünüyor. Güncel Grup Yönetim Kurulu Başkanı YMM Yılmaz Sezer, bu kararın yabancı yatırımcıya en çok ihtiyaç duyulan dönemde, yatırımcıları şaşkına çevirdiğini bildirdi.

Buna karşılık Yeni Ekonomi Danışmanlık AŞ Kurucu Ortağı YMM Nazmi Karyagözü ise yatırım karar verildikten sonra yapılan vergisel değişikliklerin yatırım ortamını olumsuz etkilemekle birlikte olağanüstü durumların devleti olağan olmayan çözümlere zorladığını aktardı. Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün de olağanüstü durumlarda 'geriye yürümezlik' ilkesinin işlemebileceği değerlendirilmesinde bulundu.

Güncel Grup Yönetim

Kurulu Başkanı **Yılmaz Sezer:**

"Yabancı yatırımcılar açısından endişe yaratıyor"

Kanunların geriye yürümezliği ilkesi hukukun genel kabul görmüş ilkelerinin başında yer almasına rağmen, Anayasa Mahkemesi verdiği son kararlar ile bu hukuk genel kuralını yok saymıştır.

Vergi gelirlerinin yetersiz olması sonucu maliye bakanlığının hukuk genel teamüllerine aykırı davranarak vergi toplaması ve anayasa mahkemesinin de bu uygulamayı haklı ve yerinde görmesi günümüz Türkiye'sinde başka bir tartışmayı gündeme taşımaktadır. Çünkü vergi çok hassas bir konudur ve ancak kanunla konulur ve kanunla kaldırılır. Yaşanılan son olayda ise genel hukuk kuralı yok sayılmıştır. Ekonominin sıkıntılı olduğu, vergi gelirlerinin toplanamadığı, bütçenin ciddi açık verdiği günümüz Türkiye'sinde; bundan sonra da yine benzer hukuk ihlalleri yapılarak, kanunsuz ya da kanunların ve hukuk kurallarının yok sayılarak vergi toplanılmaya çalışıldığı bir süreç mi giriliyor diye düşünmeden edemiyoruz. Tabii bu durum özellikle yabancı yatırımcılar açısından büyük bir endişe yaratmaktadır. Bir yandan yabancı yatırımcı çekmek isteyip, (yabancı yatırımcıya ihtiyacımız

Ek verginin iptal talebini reddeden Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararı vergi kanunlarının geriye yürütülmesi tartışması başlattı. TÜRMOB, bu karar ile birlikte anayasal vergilendirme ilkeleri, evrensel hukuk ilkeleri, mülkiyet hakkının ortadan kaldırılabilmesine dikkat çekerken, vergi kanunlarının önünün açıldığını düşünüyor.

"AYM olağanüstü durumda mülkiyet hakkı ihlalinin göz ardı edilebileceğini değerlendirdi"

EKONOMİ Yazarı
YMM Abdullah Tolu:

Kanunların yürürlüğe girmeden önceki dönemler için yeni kanun hükümlerinin uygulanmaması hukuki güvenlik ilkelerinden biri olan "kanunların geriye yürümezlik ilkesi" olarak değerlendirilir. Hukuk sistemimiz için çok önemli bir teminatır bu ilke. Diğer ilkeler ise belirlilik ve kıyas yasağıdır.

Hukuki bir sonuç doğuktan sonra vergi yükünü artıran düzenlemelerin uygulanması gerçek geriye yürüme olarak adlandırılır. Ancak, hukuki sonuç doğmadan vergi yükünün

artırılması ise gerçek olmayan geriye yürüme'dir. Hukukumuzda temel kural gerçek geriye yürüme geçerli, gerçek olmayan geriye yürüme ise geçerlidir.

7440 sayılı Af Yasası'nın 10/27. Maddesinde yer alan ek vergi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı olduğu iddia edildi ve bu Yasa'nın muhtelif hükümleri Anayasa Mahkemesine taşındı.

Anayasa Mahkemesi ise 19 Nisan 2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararında kamu yararının gözetildiği ve bu nedenle de mevcut düzenlemenin geriye yürütüleceğine hükmetti.

Bu durum, olağanüstü koşullarda yasa koyucuya benzer

düzenlemelerin yapılabileceğini ve deprem gibi olağanüstü durumlarda kamu harcama alanının finanse edilmesi anlamında ek vergi yükü getirilebileceğini, bu nedenle de, Anayasanın diğer muhtelif hükümlerinin normal dönemlerde işlediği gibi işlemebileceğini göstermektedir.

Anayasa Mahkemesi bu kararıyla deprem gibi olağanüstü dönemlerde geriye yürütmenin olabileceğini, ölçülülük ilkesine takılmayı ve dolayısıyla da mülkiyet hakkının ihlali hükümlerinin de göz ardı edilmesi gerektiğini kamu yararı üst perdesinin altında değerlendirmiştir.

■ 19 Nisan'da yayımlandı

Geçtiğimiz yıl yaşanan deprem felaketinin ardından çıkarılan 7440 sayılı Kanun ile afetzedelerin acil ihtiyacının karşılanması, bölgenin yeniden inşası amacıyla 2022 hesap dönemine ilişkin bir defaya mahsus olmak üzere yüzde 10 ek kurumlar vergisi alınması hükmüne bağlanmıştı. Ek vergi, çeşitli istisnalardan yararlanan mükelleflere ise yararlandıkları istisna tutarının yüzde 5'i kadar uygulanmıştı. Ek vergiye ilişkin İstanbul 1. Vergi Mahkemesi iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş. Mahkeme de başvuruyu 19 Nisan'da Resmi Gazete'de yayımlanan kararı ile reddetmişti.

varken) var olan hukuk kurallarını ihlal ederek onları şaşkına çevirmek sanırım yeni bir politika gereği. Kanunsuz ve hukukun genel kurallarına aykırı vergi toplamaz. Bunun sonuçlarını kısa ve uzun vadede millet olarak çok pahalıya öderiz.

Yeni Ekonomi Danışmanlık AŞ

Kurucu Ortağı **Nazmi Karyagözü:**

"Olağanüstü durumlar devleti olağanüstü çözümlere zorluyor"

Vergilendirmenin en temel ilkelerinden biri "yasaların geriye yürütülmemesi" ilkesidir. Bu ilke aynı zamanda "hukuk güvenliği" ve "hukuk devleti" ilkelerinin de bir anlamda sağlayıcısıdır. Yatırım kararları verilip iş planları

yağıldıktan sonra sıklıkla yapılan vergisel değişikliklerin ülkelerin yatırım ortamını olumsuz etkilediği bir gerçektir. Ancak olağanüstü durumlar, devletleri olağan olmayan çözümlere zorlamaktadır. Hele ki ek kaynağa ihtiyaç olduğu dönemlerde bu durum kaçınılmaz hale gelmektedir. Geçen yıl 6 Şubat'ta Kahramanmaraş'ta yaşadığımız depremler sonucunda ortaya çıkan büyük yıkımın yaralarının sarılması ve hayatın yeniden olağan akışına dönmesi Devletin acil önlemler almasını zorunlu kıldı. Mali güce göre vergi ödeme ilkesini göz önünde bulundurarak getirilen ek verginin, geçmiş yılın ekonomik faaliyeti üzerinden alındığı bir bilinen gerçektir. Nitekim AYM'de bu durumu

■ 1999'da da reddedilmişti

1999 depreminin hemen ardından çıkarılan 4481 sayılı Kanun ile, deprem nedeniyle ortaya çıkan kamu finansman ihtiyacının giderilmesi amacıyla gelir ve kurumlar vergisi matrahları ile belli miktarın üzerindeki ücretler, bina, arsa, arazi, motorlu taşıtlar ve cep telefonları üzerinden bir defalık ek vergi getirilmişti. Bu ek vergilerin iptali istemiyle de AYM'ye başvurulmuş ve mahkeme iptal taleplerini reddetmişti. Aynı şekilde geçen yılki depremden sonra alınan ek MTV'ye yönelik iptal başvurusu da reddedilmişti.

kararında açıkça ifade ediyor. AYM'nin doğal afetler, savaş ve seferberlik hâli, siyasi, ekonomik ve sosyal kriz durumlarında toplanmak zorunda kalınan vergilerde "geriye yürümezlik" ilkesini bir anlamda askıya alması kamu yararı açısından sağlam bir gerekçeyle dayanmaktadır.

Daha İyi Yargı Derneği

Başkanı Av. **Mehmet Gün:**

"Olağanüstü durumlarda ilke işlemebilir"

"Vergi ile ilgili konularda, 'geriye gitmezlik' ilkesi olağanüstü durumlarda işlemebilir. Nitekim, 6 Şubat deprem felaketi nedeniyle çıkarılan vergiler bakımından deprem, olağanüstü hal sayılabilir."